

صنعت مردم

ویژه‌نامه اطلاع‌رسانی وزارت صنعت، معدن و تجارت دوشنبه ۱۴ فروردین ۱۴۰۲

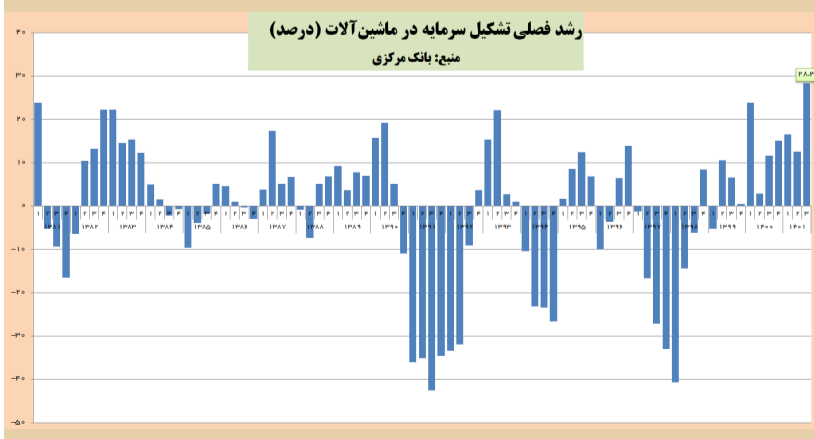
گزارش عملکرد بخش صنعت بر مبنای آمارها و گزارش‌های مراجع رسمی کشور

رشد سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات رکورد ۲ دهه اخیر را زد

از ابتدای دهه ۸۰ تا پیش از روی کار آمدن دولت سیزدهم، متوسط رشد فصلی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات منفی ۱٫۷ درصد بود. در ۸ سال دولت گذشته نیز متوسط رشد فصلی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات منفی ۳٫۲ درصد بود. این در حالی است که در ۵ فصل عملکرد دولت سیزدهم متوسط رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات ۱۶٫۸ درصد بود که بیانگر جهش عظیم در این بخش در دولت سیزدهم است. همچنین بر اساس گزارش بانک مرکزی در ۹ ماه نخست سال ۱۴۰۱، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور به ۱۹٫۷ درصد رسید. رشد تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات به معنای افزایش تمایل سرمایه‌گذاری در بخش تولیدات صنعتی در کشور است.

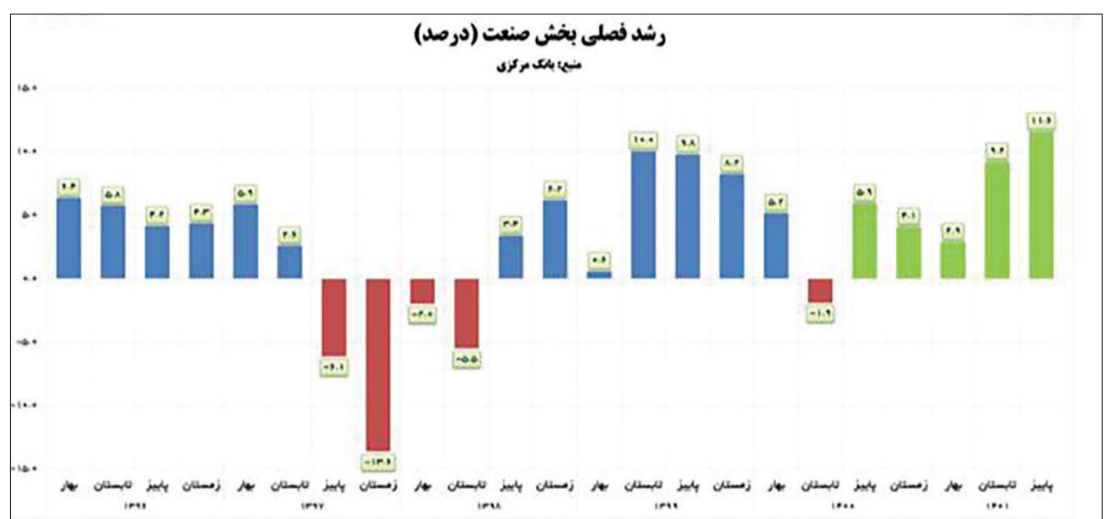
در سال‌های پس از برجام نیز چنین رشدی در زمینه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور محقق نشده بود.

نرخ رشد منفی تشکیل سرمایه در سال‌های اخیر، ظرفیت رشد اقتصادی را تا حدود زیادی از بین برده بود. از همین رو یکی از الزامات جدی بازگشت کشور به مسیر رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری کلان بخش خصوصی و دولتی برای جبران سرمایه‌های مستهلک شده در سال‌های اخیر و بازایی توان تولید کشور برای رشد درآمد سرانه و غلبه بر فقر گسترده به‌جامانده از دولت قبل است.

بازگشت صنعت به رشد دورقمی

بانک مرکزی: رشد بخش صنعت به بالاترین رقم ۵ سال اخیر رسید

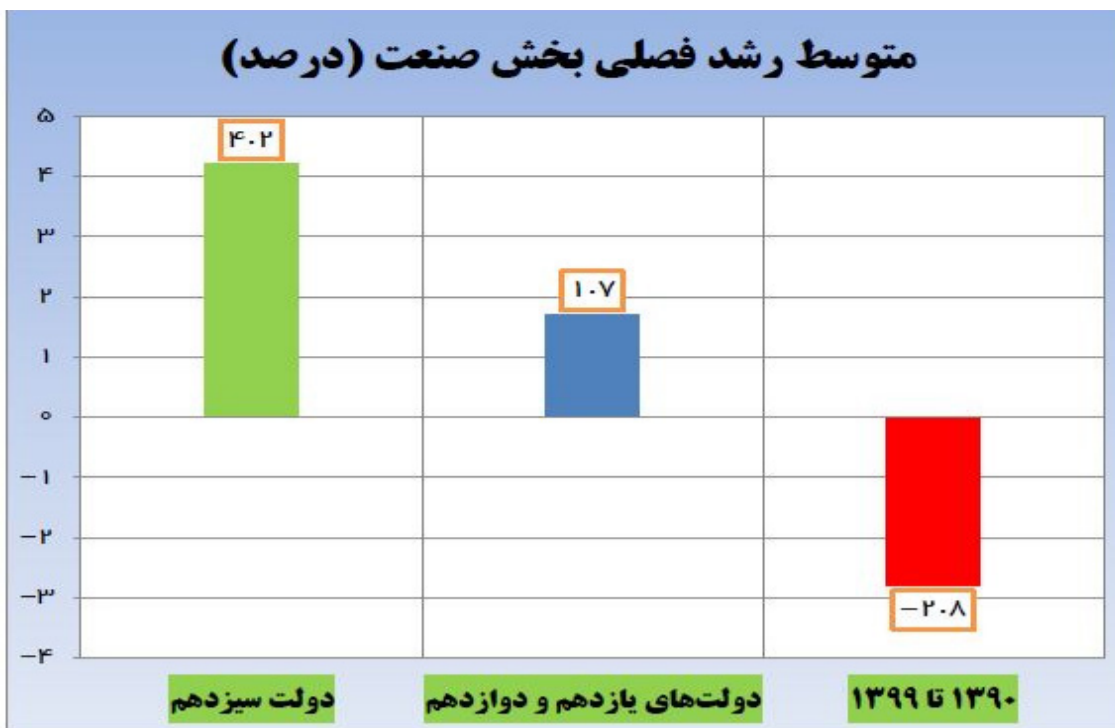
عبارت دیگر متوسط رشد بخش صنعت در دولت سیزدهم تاکنون بیش از ۳ برابر دولت گذشته بوده است. این موفقیت در حالی رقم خورده که تحریم‌ها علیه اقتصاد ایران، کمتر نشده است و اقتصاد کشور با جنگ ترکیبی پیچیده دشمن خصوصاً در پاییز سال ۱۴۰۱ هم مواجه بود. بر اساس آمار بانک مرکزی، عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت پایه در ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۳٫۷ درصدی همراه بوده است. این امر در امتداد رشد اقتصادی ۴٫۴ درصدی سال ۱۴۰۰، حکایت از روند رو به بهبود فعالیت‌های اقتصادی در کشور به رغم تداوم تحریم‌های اقتصادی دارد. علت عمده این افزایش را می‌توان در افزایش ارزش افزوده فعالیت‌های صنعت (با رشد ۸ درصدی) و «حمل‌ونقل و انبارداری (با رشد ۱۱٫۳ درصدی) دانست؛ به طوری که سهم ارزش افزوده هر یک از فعالیت‌های مذکور در رشد تولید ناخالص داخلی طی ۹ ماهه ۱۴۰۱ به ترتیب معادل ۷/۱ و ۹/۰ واحد درصد برآورد شده است.

بر اساس گزارش بانک مرکزی، رشد بخش صنعت در پاییز ۱۴۰۱ به ۱۱٫۶ درصد افزایش یافت که بالاترین رقم از ابتدای سال ۱۳۹۶ به بعد محسوب می‌شود و پس از مدت‌ها بخش صنعت ایران مجدداً رشد دورقمی را تجربه کرده است.

از ابتدای سال ۱۳۹۶ یعنی یک سال قبل از بازگشت تحریم‌ها در دولت قبل، رشد فصلی بخش صنعت نزولی شده بود. در پایان دولت گذشته یعنی در تابستان ۱۴۰۰ رشد بخش صنعت منفی ۱٫۹ درصد بود و دولت سیزدهم بخش صنعت را با رشد منفی تحویل گرفت. با این حال به تدریج با اجرای سیاست‌های صنعتی جدید در دولت سیزدهم، بخش صنعت جان گرفت به طوری که متوسط رشد فصلی بخش صنعت در دولت سیزدهم یعنی از پاییز ۱۴۰۰ به بعد ۶٫۷ درصد بوده است.

این در حالی است که متوسط رشد فصلی بخش صنعت در دولت‌های یازدهم و دوازدهم فقط ۲ درصد بود؛ به

مرکز آمار اعلام کرد: رشد ارزش افزوده بخش صنعت در نیمه اول سال ۱۴۰۱ به ۴۹ درصد افزایش یافته است. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد بخش صنعت در سه ماهه اول سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۵٫۱ درصد و در سه ماهه دوم ۴٫۸ درصد بوده است. این در حالی است که در سه ماهه اول سال ۱۴۰۰ رشد بخش صنعت ۴۹ درصد و در سه ماهه دوم ۲ درصد بود. در مقایسه با سال‌های گذشته، رشد ۴۹ درصدی بخش صنعت در نیمه اول سال ۱۴۰۱ بالاترین رشد از سال ۱۳۹۷ به بعد است. در نیمه اول سال ۱۳۹۷ رشد بخش صنعت کشور منفی ۳٫۸ درصد و در نیمه اول سال ۱۳۹۸ منفی ۱٫۶ درصد بود. در نیمه اول سال ۱۳۹۹ رشد بخش صنعت کشور مثبت شد اما کمتر از یک درصد بود و به ۰٫۹ درصد رسید و در نیمه اول سال ۱۴۰۰ هم رشد ۳٫۵ درصدی ثبت شد. رشد ۴۹ درصدی بخش صنعت در سال ۱۴۰۱ بیانگر جهش مناسب آن است. مرکز آمار رشد بخش صنعت کشور در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ را ۵٫۱ درصد اعلام کرد، این در حالی است که در مدت مشابه سال ۱۴۰۰ رشد بخش صنعت ۳٫۱ درصد و در سال ۱۳۹۹ حدود ۱٫۵ درصد بود. رشد بخش صنعت در سال ۱۳۹۷ منفی ۸٫۲ درصد، در سال ۱۳۹۸ حدود ۰٫۷ درصد

مرکز آمار: بالاترین رشد بخش صنعت از سال ۱۳۹۷ رقم خورد

و در سال ۱۳۹۹ بالغ بر ۱٫۸ درصد بود. در سال ۱۴۰۰ با تغییر دولت و بهبود سیاست‌های صنعتی، رشد این بخش به ۳٫۱ درصد افزایش یافت و در سال ۱۴۰۱ هم در ۹ ماه نخست رشد بخش صنعت

به ۵٫۱ درصد ارتقا یافته که از سال ۱۳۹۷ تاکنون بهترین عملکرد است. بر اساس گزارش مرکز آمار، رشد فصلی بخش صنعت در پاییز ۱۴۰۱ هم ۵ درصد اعلام شده در حالی که در پاییز سال

قبل ۲٫۹ درصد بود. در ۵ فصل عملکرد دولت سیزدهم (پاییز ۱۴۰۰ تاکنون) متوسط رشد فصلی بخش صنعت ۴٫۲ درصد بوده است. این در حالی است که در دهه گذشته

طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ متوسط رشد فصلی بخش صنعت منفی ۲٫۸ درصد بود. در دولت‌های یازدهم و دوازدهم نیز متوسط رشد فصلی بخش صنعت ۱٫۷ درصد بود. به عبارتی رشد فصلی بخش صنعت در دولت سیزدهم نسبت به دولت قبل ۲٫۵ برابر شده است. همچنین رشد بخش معدن که در چند سال ۱۴۰۰، منفی یا صفر بود، در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، سرانجام مثبت شد و به نزدیکی یک درصد رسید. رشد بخش معدن در فصل پاییز هم به ۲٫۷ درصد افزایش یافته که در چند سال ۱۴۰۰، بی‌سابقه است. علاوه بر این، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات که شاخص مهم سرمایه‌گذاری در بخش صنعت محسوب می‌شود در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، ۶٫۴ درصد رشد کرده است، در حالی که در مدت مشابه سال ۱۴۰۰، ۴٫۳ درصد رشد کرده بود. این در حالی است که تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات در اکثر سال‌های دهه گذشته با رشد منفی مواجه شده بود. شاخص صادرات کالا و خدمات هم که در ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۰ منفی ۶٫۸ درصد بود در سال ۱۴۰۱ به مثبت ۲۲٫۴ درصد رسیده و رکورد جدیدی را ثبت کرده است.

افزایش کم سابقه رشد تولید شرکت‌های صنعتی بورسی

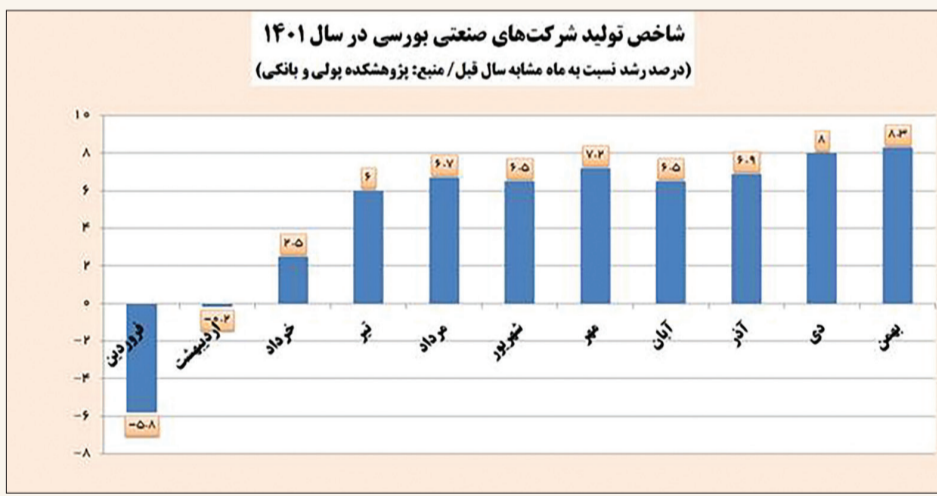
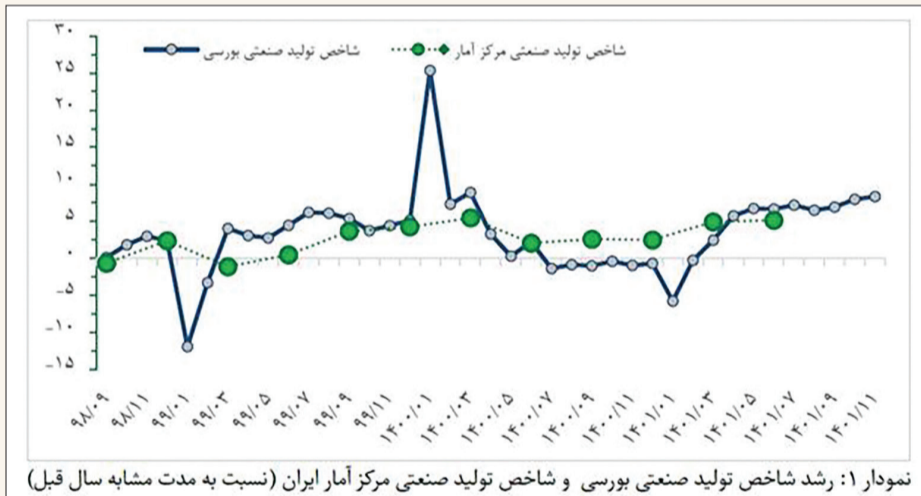
بیش از ۲۸۰ شرکت صنعتی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و فرابورس که به صورت ماهانه گزارش تولید خود را منتشر می‌کنند بیش از نیمی از تولید کشور را در اختیار دارند. با توجه به بررسی آمار این شرکت‌ها می‌توان وضعیت تغییرات تولید صنعت کشور را رصد کرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که شاخص مستخرج از داده‌های این شرکت‌ها هم‌راستا با شاخص تولید

صنعتی کل کشور است. این شاخص در زمانی که شاخص‌های رسمی کل کشور با تأخیر منتشر می‌شوند و تواتر فصلی دارند، می‌تواند جایگزین خوبی برای آنها باشد و وضعیت تغییرات ماهانه صنعت را نشان دهد. بر اساس گزارش پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی، روند رشد شاخص تولید شرکت‌های صنعتی و معدنی بورسی، در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ یک

روند بدون نوسان و کاهشی و در محدوده صفر بود؛ اما این شاخص از اردیبهشت سال ۱۴۰۱ تا بهمن ماه ۱۴۰۱ (آخرین گزارش منتشر شده) و به صورت مستمر طی ۱۰ ماه، روند رو به رشدی را تجربه کرد؛ به نحوی که شاخص تولید صنعتی در ماه‌های تابستان ۱۴۰۱ بین ۵ تا ۷ درصد، در ماه‌های پاییز بین ۶٫۵ تا ۷٫۲ درصد و نهایتاً در بهمن ماه ۸٫۳ درصد رشد

داشته است. لازم به ذکر است این روند ماهانه و مستمر نرخ رشد و با این سطح طی دوره‌های اخیر بی‌سابقه بوده است. بر اساس آمار پژوهشکده بانک مرکزی، پس از کاهش قابل توجه تولید صنعتی در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ و ابتدای سال ۱۳۹۸، رشد تولید این بخش از فصل چهارم ۱۳۹۸ صنعت روند صعودی به خود گرفت و این روند صعودی

تا خردادماه ۱۴۰۰ ادامه داشت. در سه فصل تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۰ متأثر از آثار به‌جامانده از سیاست‌های اقتصادی دولت گذشته، روند رشد شاخص تولید صنعتی یک روند بدون نوسان در حول و حوش صفر بود؛ اما بهار سال ۱۴۰۱ با به ثمر نشستن سیاست‌های وزارت صمت دولت سیزدهم با رشد مثبت شاخص تولید صنعتی آغاز شد.

مرکز پژوهش‌های مجلس:

رشد تولید شرکت‌های صنعتی بورسی کم‌نظیر است

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت استفاده می‌شود. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، زیرا بازخورد

شوکی‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود. شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۰۲ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا

می‌کنند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی از ابتدای دوره محاسبه شاخص (ابتدای ۱۳۹۷ تاکنون) عملکرد کم‌نظیری داشته است. مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش‌های ماهانه «پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در بخش صنعت و معدن» نوشته است: شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی از ابتدای دوره محاسبه

شاخص (ابتدای ۱۳۹۷ تاکنون) عملکرد کم‌نظیری داشته است. در بهمن‌ماه ۱۴۰۱، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب با افزایش ۲۱٫۹ و ۲۱٫۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۸٫۳ و ۹٫۳ درصدی مواجه شده است که بیشتر تحت تأثیر رشد رشته فعالیت خودرو و قطعات بوده است. در این ماه شاخص تولید و فروش رشته فعالیت خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب افزایش ۸٫۶ و ۸٫۰ درصدی داشته است.